

РАДА

газета політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
Рік третій.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт.
Телефон редакції 1458.
Телефон Друкарні 1069.

Умови передплати на р. 1908.

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.20	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75

Рікові передплатники можуть виплачувати передплату частками, в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 8 карб., в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 февр. 2 карб. і на 1 марта 2 карб.
За границю: на рік 11 карб., на шість місяців 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 к., на 1 міс. 1 карб.
Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.
За зміну адреси 30 коп.

Авторі рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодні, переходять у редакції 3 місяці і видаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок петіту попереду тексту або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Рік видання третій.

Приймається передплата на рік 1908
НА ГАЗЕТУ
РАДА
НА РІК РОКОВИ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ОДЕРЖАТЬ
6 карб. **БЕЗПЛАТНО:**
Т. Шевченка „Кобзарь“
Умови передплати в заголовку.

Театр Т-ва Грамотности.
Группою українських артистів під орудою МИКОЛИ САДОВСЬКОГО сьогодні, 22-го лютого, виставлено буде вранці, по зменш. ціні. „Запорожець за Дунаєм“, оп. у 3 д. Увеч. „Бондарівна“, др. у 4 д. і 5 одм. Виконають ролі: „Тетяна“— М. Заньковецька. „Тараса“— М. Садовський. Початок вранішньої вистави о 1 год., вечірньої о 8 год. в.

Анонс: У суботу, 23-го фебр., прощальний бенефіс артиста і режисера М. К. Садовського „За двома зайцями“, ком. у 4 д. Билети продаються.

Відповідальний режисер М. Садовський. м—2—44 Капельмейстер Густав Єлінек.

Театр „СОЛОВЦОВ“ Сезон 1907—1908.
Дирекція І. Є. Дуван-Торцова.
Сьогодні, 22-го, „Дух землі“, п. у 4 д. Увеч. „Колдунья“, п. у 5 д. Чірікова. 23-го вранці „Марья Івановна“, п. у 4 д. Увечері „Донь-Карлос“, тр. у 5 д. 10 к. 24-го вранці бенефіс суфлорів і помічників режисера—„Орденюк“, др. у 5 д. Увечері останній прощальний оп.—„Вішених денгя“ ком. Островського (3-й акт), „Ігра“, Журавського (1-ша частина), „Колонада“, п. у 1 д., „Три сестри“ Чехова (4-й акт). Ціни вранішн. спектак. загальнопритушні, вечірніх звичайні. м—3—44

Городський театр. Дирекція С. В. Брикля.
Сьогодні, 22-го фебр., два сп.: вранці „Сказка о царі Салтані“. Вер. уч. 1—ки: Калиновська, Негіна, До-Рібас, Білявська, Платонова; д.д.: Долявін, Фон-Ріген, Зелінський, Петров, Тихонов, та інш. Увеч. „Фауст“. Вер.уч. 1—ки: Арибошова, Чаплинська; д.д.: Селівін, Сокольський, Боосе та інш. 23-го вранці „Руслан і Людмила“. Увеч. „Львовая дама“. 24-го вранці у 23-й раз „Дарь плотиник“. Увеч. бенефіс художника декоратора С. М. Євенова—„Сказка о царі Салтані“. Початок спектак. вранішніх о 12 $\frac{1}{2}$ г. д., веч. о 7 $\frac{1}{2}$ г. в. Подробиці в афішах. м—4—44

Муз.-драм. школа М. Лисенка.
Театр Комерційного Зібрання.
В суботу, 23-го лютого, вранішній учнівський спектакль російської драми кл. Г. Матковського та учнів класу співу Е. Муравйової. Виставлено буде вперше у Києві дитяча фантастична опера **ЗИМА І ВЕСНА** на 2 дії.
Нові декорації і вбрання. Режисер П. Дунаєвський. Диріжор М. Лисенко. Початок в 12 $\frac{1}{2}$ г. вдень. Билети продаються в школі (В. Підвальна, 15), а в день вистави в касі театру. 2—104—2

ГРАМОФОНІ
Товари од 15 карб. до 100 карб. Грамофонні пластинки. Грамофон-фонографі.
Пате і валки до них у великому виборі.
головне депо музичних інструментів і нот
Г. І. ІНДРЖИШЕКА у Києві, Хрещатик, 58.
Преко-ураат. безплатно. 14-7-16

Земельне питання і Дума.
ІV.
Проти викупу великоземельних маєтків рішучо виступлять в Думі, а найдуше по за Думою, більшість з тих 16-ти тисяч власників, про землю яких йде мова. Я кажу більшість, а не всі, бо знайдуться ідейні великоземельні власники, що хочуть згодяться на такий законопроект. Єсть же по-між кадетами багато великоземельних поміщиків, а тим часом вони добираються примусового викупу землі у всіх, хто має більше, як по 50 десятин.
Але напевне можна сказати, що проти цього законопроекту будуть агітувати не тільки великоземельні власники, а й люди інших станів, так мовлять, ідеологи латифундів, оборонці великоземельного володіння.
Вони раз-у-раз виступають проти порушення прав власності взагалі, проти всякого примусового викупу земель, аби сим не зробити прецедента. Але ж наше правительтво не раз вже робило примусовий викуп проти волі власників, значить, сей прецедент робило само правительтво. Випускаючи на волю зріпаків в 1861 році проти волі величезної більшості поміщи-

що найбільш культурні і продуктивні господарства ведуться не на латифундіях, а в маєтках менчих за тисячу десятин, великоземельні ж маєтки найчастіше здаються в аренду в великій більшості селянам. На сих землях нема чого сподіватись пониження культурі й врожайності од того, що їх буде викуплено для селян-хліборобів: з статистичних даних, зібраних по земських губерніях, видно, що на надільних селянських землях, врожайність хліба, далеко більша, ніж на поміщицьких землях, арендованих селянами. Та воно й зрозуміло: свою власну землю селяне краще доглядають, обробляють, як арендовану, на якій вони хаявляють тільки часом. Наприклад, в Херсонщині до 80-х років маса великоземельних маєтків що-року за борги продавалось з публічних торгів через свою малодоходність. А коли більшість з них розпродані були по невисокій ціні селянам через заснований тоді селянський банк, то землі в селянських руках почали давати такі врожаї, що селяне поставали заможними і буквально завалюють залізничні станції своїм хлібом. Згодом ціни на землю піднялись, і ті селяне, що співзвільні з купівлею землі, не поставали заможними, але й вони підняли врожайність буйших арендних земель мало не вдвоє, хоч може ввесь їх врожай йде на виплат за дороге куплену землю.
Таку картину на землях, куплених селянами, можна бачити скрізь, окрім хіба так званого південно-західного краю.

Є. Чикаленко.

Лубиборчі убази.
Польська і московська преса про вибори.—„Погром українства?“—„Побіда“ московського в правосудній освітленню.
(Од власного кореспондента).
Львів, 18 лютого.

Вся польська преса, за винятком соціально-демократичної, радугється разом з московськими за приводу „погрому“ українців і „побіди“ московців на виборах з селянської курії. В чому ж бачить вона на той „погром“ одних і ту „побіду“ других?
Що українські партії здобули куди менше мандатів, ніж се їм належало б по їх фактичній силі, і що московські здобули мандатів більше, ніж се їм по їх фактичній силі належало б, се правда. А причина цього лежить в тому, що з одного боку проти українських кандидатів йшли всі польські партії разом з московськими, маючи собі на послужі весь адміністративний апарат в краю, а з другого боку—що всі ті сили підірвали московських кандидатів так само, як і кандидатів польських, що, одним словом, звичайними в Галичині виборчими налужиттями поборювано українських кандидатів, а підірвано московських.

Але польська і московська преса заплює очі на ті причини і знаходить інші. А саме каже вона, що наслідки виборів свідчать про те, що українська народна маса відвертається від українства і прихильється до польської шляхти і до московства.
„Доказуючи“ се, частина польської преси, і то власне частина „демократична“, доходить аж до таких курйозів, що щоб представити сили українства як вога меншими, за українських послів вважає вона тільки послів української національно-демократичної партії, так ніби б то радикальна партія не стояла на тій самій українській національній основі. А з цього „звуження“ українства вивід дуже простий: коли українських послів тільки 8 (фактично є їх 8 з національно-демократичної і 3 з радикальної партії, разом 11), а московських аж 9, то тепер треба московців уважати справжніми представниками українського народу. Польська „демократична“ преса волиє вважати представником нашого народу консервативно-чорносотенне московство, ніж українські демократичні і поступові партії,—ось який її „демократизм“!
Дальший „доказ“ такий: При останніх виборах до парламенту українці здобули 22 мандати, московці 5 мандатів. Коли ж тепер українці здобули тільки 11 мандатів, московці аж 9, а решту польсько-шляхетські консерватори, то очевидно, що українська народна маса одвертається од українців і схильється по части до

польської шляхти, а по части до московців. Забувають тільки автори такого „доказу“ додати, що вибори до парламенту були загальні, рівні, безпосередні і тайні, а вибори до сейма не-загальні, нерівні, посередні і явні, забувають, що при виборах до парламенту шляхта і уряд не мали такої змоги впливати на вибори, яку мають при виборах до сейму.
Очевидно, і полякам, і московцям хочеться представити українство як найслабшим і вони навісиме мусять закрити очі на всі ті факти, які говорять як раз противне. Отже перше всього нічого не кажуть вони про всі ті адміністративні „штуки“, при помочі яких вибори випали як раз так і не інакше. Далі не звертають вони уваги на те, що українство, в порівнянні з його силою в попереднім сеймі, все-таки вишло сильніше. В кінці не беруть вони під увагу того, що по фактичну силу якогось політичного напрямку говорять не тільки число вибраних послів, скільки число відданих голосів. А число голосів говорить нам, що українство від останніх виборів до парламенту зовсім не ослабло. При виборах до парламенту на українців віддано голосів коло 376.000, на московців коло 171.000,—тепер же на українців коло 3.400, на московців коло 1.800. Таким чином відношення між українськими і московськими голосами при одних і других виборах майже не змінилось, а ті незначні зміни на шкоду українства і користь московства при сеймових виборах виясняються тим, що се були вибори, при яких польська адміністрація, користуючись з виборчої системи, всіма силами поборювали українські і підірвали московських кандидатів.

Так само про силу українства і слабість московства говорять нам і те, що в округах, здобутих українцями, на московських кандидатів віддано тільки 123 голоси, тимчасом українці в округах, здобутих московцями, зібрали 507 голосів.

Вкінці про слабкість московства і про те, що вони свою виборчу „побіду“ здобули, дякуючи виключно „Radі Narodowij“, говорять і той факт, що по всіх інших округах, крім тих 9, де „Rada Narodowa“ підірвала московців, вони поставали просто смішно мале число голосів, хоч скрізь виставляли своїх кандидатів. І так в 13 округах не достали вони ані одного голосу, в 7 округах 1—10 голосів, в 3 округах 21—30 голосів, в 4 округах 51—60 голосів, в одному окрузі 94 голоси і в одному 105 голосів, в сьому останньому наслідком виборчого блоку з українцями. Партія, що на 37 виборчих округів в 20 округах дотягла ледве до 10 голосів, а тільки в 5 округах здобула більше 50 голосів, не має чого співітати тріумфальні пісні про свою побіду, хоч їй і вдалося при помочі всіх польських сил здобути мандати в 9 округах.

М. Лозинський.
(Кінець буде).

Популярна хліборобська література на Україні.

Не вважаючи на те, що українська людність майже виключно живе з хліборобства, до останнього часу наша популярна сільсько-господарська література була надзвичайно мала. Серед невеликого взагалі числа популярних українських брошур—брошури згаданого змісту своїм числом займали найостаннє місце.
А тим часом потреба популяризації сільсько-господарських знань відчувалась і відчувалась дуже сильно, а надто-останніми часами. Малоземельна, черезполосиця, посухи і всікі інші, залежні і незалежні од хліборобів, лиха вимагають од них знання і уміння вести боротьбу з сучасним станом річей, примушують зрікатись прадідівських способів хазяїнування, штовхають хліборобів на нові шляхи в сільсько-господарській техніці. І селянин, справді, шукає поради, він обертається до земств, звертається до книгарів за відповідними книжками і т. н., і волею-неволею мусить користуватись російською брошурою, російським журналом, які, не кажучи вже про незрозумілість, часто бувають непридатними для нашого хлібороба ще й через те, що не відповідають умовам хазяїнування на Україні, бо пристосовані переважно до середньої частини території держави.
Таким способом, сучасний книжний ринок дає нашому селянинові замість хліба—каміння. Все це розуміють навіть сьогочасні земства і, не вважаючи на всю свою

специфічну завяску і принципіальну ворожнечу до української мови, вони мусять давати субсидії на підтримання сільсько-господарських часописів, які не цураються й української мови, або навіть і самостійно видають хліборобські поради українською мовою. Читачі „Ради“ знають, що херсонське повітове земство, якого при його сучасному складі трудно заідеологізувати в українофільстві, видало український плакат для селян „про оранку на зяб“. Полтавське, після відомих суперечок, дало субсидію „Хуторянину“, що розсилає своїм передплатникам в виді безплатних додатків сільсько-господарські українські книжки. Харківське земство, зтиснувши серце, дає субсидію популярному хліборобському журналові „Хлібороб“, а чернігівське з цього року самостійно розпочинає видання аналогічного журналу „Селянин“.
Коли вже теперішні земці, виховані на статях киявлянського Т. Ф. та новореченського „погромщика Миколи“, не вважаючи навіть на всю сепаратистичну небезпеку, визнають потрібним обізватись до селян рідною мовою, то вже а ригіт стає зрозумілим, наскільки в цьому настала потреба. Але ж, і крім теоретичних міркувань, ми маємо й фактичні данні того великого інтересу, який виявляють селяне-хлібороби до сільсько-господарської української літератури. Данні ці зібрано редакцією харківського „Хлібороба“, яка наприкінці минулого року урядила анкету поміж своїми передплатниками.

З цієї анкети видно, що, не вважаючи на свій недовгий вік („Хлібороб“ народився минулого року) і на дуже скромні кошти видавництва, журнал зміг швидко знайти вповні заслужену повагу своїх читачів. При великому порівнянні тіражі—всього 1100 примірників, журнал читало пересічно 10-15000 чоловіка, більшість яких—безперечно селяне. І при тому—незачислені. Всі вони задоволені й змістом, й системою ведення журналу, й особливо способом викладів. Надсилаючи в анкетних листах силу подяк редакції за популяризацію потрібних знань, які здебільшого переходили в життя, читачі уділяли чимало місця питанню про мову, якою слід видавати журнал надалі. Із 100 відповідей, за те, щоб далі журнал видавався виключно українською мовою, обізвалось 28 чоловік, щоб видавати його так, як він і тепер йде—на двох мовах разом: українською і російською (власне українським жаргоном), висловилося 39 чол. і тільки 33 вимагають „руського язика“.

Ці останні заяви належать або „великороссам“, що мусять звертатися за поясненнями до „малороссов“, або йдуть від тих землячків, які вважають, що „коли по школах вчать російською мовою, то і друкувати все слід теж тільки по російському“. Зовсім інакше гадає інша група читачів журналу. Вони цілком резонно вимагають, щоб там, де люде в звичайному житті користуються українською мовою, й журнал практичного змісту те ж друкувався б цією самою мовою. „Ніж не можуть собі уявити,—пише один з передплатників,—що для „Хлібороба“ треба писати, маючи на увазі тих, хто буде читати написане й ним користуватись. Особливо часто забувають про рідну мову, дякуючи якій всі відомості оживають, стають життєвими і рідними. Тут навіть питання не в тім, що вона більш зрозуміла, а саме в тій духовній звязі між друкованим словом і народним життям. Моє уклінне прохання: видавати весь журнал рідною українською мовою“.

Цікава мотивировка й тих, що обстоюють за дві мови. Тут помічається та риса терпимості й поважання до інтересів людей іншої національності, яку так рідко доводиться помічати з боку представників „державної нації“ до недержавних. „Видавайте двома мовами, щоб не було обидно й для великоросів“,—пишуть читачі „Хлібороба“. „Хоч я й сам українець, але не скажу, що увесь журнал слід видавати по-українськи. Нехай який час буде так, як тепер“.
Наведені уривки з анкети досить потвержують потребу видань сільсько-господарського характеру рідною мовою для нашого селянства. Селяне дуже цінують „сурьозні“ хліборобські книжки, як і все те, що хоч трохи дотикається землі і питання про її поранні. І практична книжка, коли вона буде зложена дотепно, не тільки знайде свого читача й принесе йому безпосередню користь,—вона ще й приверне його до рідного слова, підніме в його очах престиж рідної, зневаженої мови.
Тому ми не можемо не вітати перших кроків земств по цьому шляху, хоч з по-

Труси та арешти.

МОСКВА, 20. На Замоскворіччі викрито таємну друкарню соц.-демократів. Трьох арештовано.

ПЕТЕРБУРГ, 20. У журналіста Жілікіна зібралось 20 газетних співробітників на журфікс. Несподівано явилась поліція, заступила всі виходи з квартири й розпочала роботу трус.

В зв'язку з арештами терористів арештовано ще двадцятєро.

Шкільні справи.

ПЕТЕРБУРГ, 20. Професорська рада петербурзького університета одмовилась легалізувати студентську партію союзників. Крім того, добачивши в поданому статуті образу, рада зробила постанову висловити фундаторам догану.

За кордоном.

ТЕГЕРАН, 20. Арештовано шестєро головних учасників замаху 15 феєрала на шаха.

Література, наука, умілість і техніка.

Виставка чернігівської „Просвіти“. Чернігівське т-во „Просвіта“ 17 лютого відкрило в своєму помешканні виставу картин, скульптури і кераміки.

В теперішній виставі приймають участь художники: І. Д. Бутник, С. Д. Бутник, М. І. Жук, А. М. Огієвський-Охоцький, І. Г. Рашевський, П. Д. Циганко.

Найбільш цікавим експонатом являється, безперечно, молодий талановитий художник Д. Жук, що скінчив краківську академію під керівництвом відомого польського художника Виспянського, недавно помершого.

Д. Циганко дав найбільше №№ (36-101). Це переважно пейзажі, більш і менш, олійними фарбами, хоч подекуди стрічається акварель і пастель.

Д. Бутник дав тільки 2 етюди, а С. Д. Бутник—три річні: „Бабуся“, „Легенда“ і етюд. Самі вдатні з них—перша.

Огієвський-Охоцький виставив свої керамічні виробы, що приємно вражають гармонічністю тонів.

Вистава декорована живими квітками і робить взагалі дуже гарне вражіння.

Чернігівський Просвітанин.

Конкурс. Видавництво „Український Учитель“, зважаючи на те, що й до цього часу у нас нема популярної історії української літератури, постановило оповістити конкурс на написання такої історії нашої літератури.

В бенефіс адміністратора і артиста В. Болховського 20 феєрала виставлялась комедія М. Закомаїса: „Шуття“, в віршованому перекладі Лоло. Крім чудесного, дзвіногого вірша, комедія не визначається нічим серед звичайних жартів старого типу.

по передплаті 1 карб. 75 коп. без переписки, а після вихода в світ ціну буде значно підвищено.

Популярні листки. В Катеринбурзі з нового року почали виходити під редакцією д. Соколовського щомісячні популярні листки під назвою „Правдиве Слово“.

В кожному випуску редакція буде містити цілком закінчені статі, безпартійного змісту на підставі науки Христа. До цього часу вже нийшло два таких листки.

Бібліографія.

Антін Чехов. Жарти. 1. Ведмідь. 2. Сватання. 3. Калхас. 4. Трагик з примусу. 5. Весілля. 6. Ювілей. 7. Лихо од тютюну. Переклади: В. Дубровського, П. Коваленка, Л. Пахаревського, Н. Трикулевської. У Київі, 1907. Стор. 105. Ціна 35 коп.

Здавалось би, на перший погляд, труднощі особливої зовсім не може бути при перекладанні якоїсь статі чи й цілої книжки з мови російської на українську, і навпаки.

А, певно, де-які перекладачі „Жартів“ Антона Чехова не мали, чи може випустили з уваги все це, і через те подекуди в їх перекладах ніби чогось бракує...

В безсмертній творчості своїй Чехов, при всій глибині й серйозності поглядів на речі, занато був простим і ширим, щоб можна було його і в перекладі перелати цілком, не проявившись таким самим настроєм.

А перечитуючи ці українські „Жарти“ Чехова, як раз і не відчувавши того чогось специфічно чехівського: в них немов би тільки вітає сама тінь великого Чехова...

До того ж сама мова подекуди в перекладах занато вже не бездоганна та й не чепурна як для Чехова і яскраво свідчить про близьке знайомство перекладачів з граматику російською.

Зосібна самим перекладачам можна заважити хіба ось що: Д-ій В. Дубровський, на нашу думку, найгірш справився з своїм завданням, бо всі три його переклади („Ведмідь“, „Ювілей“ і „Весілля“) вийшли якісь тяжкі, написані штучно-робленою мовою, і як що справді доведеться їх виставляти на сцені, то антрепренер певне матиме чимало роботи з їх „шліфованиям“.

Д-ій Л. Пахаревський дав гарненські свої переклади „Предложення“, яке назвав „Сватанням“, і сцени-монологу „Лихо від тютюну“. „Сватання“—це вже другий український переклад „Предложення“, бо вперше холмський жаргоном переклав і видав цей жарт д. К. Лоський, назвавши його „Освідченнями“.

Перекладачі п. Н. Трикулевська („Трагик з примусу“) і П. Коваленко („Калхас“) виконали свої переклади досить добре, хоч подекуди так саме можна б і їм де що закинути. („Буль ласка, не роспитуй дрібно“...—подробно (?)—стоїть у п. Трикулевської).

Але все-ж, не зважаючи навіть на деякі й хибні та почасти недостатність деяких перекладів, повау такої книжечки, як оцеї збірничок „Жарти“ Антона Чехова по українському, не можна не вітати.

На жаль тільки, ціна за цю книжечку—35 коп. трохи височенька!

Театр і музика.

Театр „Соловцов“.

В бенефіс адміністратора і артиста В. Болховського 20 феєрала виставлялась комедія М. Закомаїса: „Шуття“, в віршованому перекладі Лоло. Крім чудесного, дзвіногого вірша, комедія не визначається нічим серед звичайних жартів старого типу.

— Інтересна вистава. В суботу о 12½ години в театрі комерчеського клубу уперше поставлено буде дитячу фантастичну оперку М. В. Лисенка „Зіма й Весна“ (або „Снігова краля“).

Опріч Зіми й Весни в опері виведено ще такі дієві особи: Осін, Баба-Казка,

Дід-ворожбит, Хлопечь-веретено, Хлопечь-гребінь, Дівка-пряжка, Сич-вішун, Мороз, Метельця, Ожедль, Вітер, Дід-сніговик, Масниця-молодиця, а також хорі двічат колядниць, хлопців-щедрівників, посівальників, двічат-вєсянок...

Лібрето оперки написано віршами і належить Дніпровій чайці. В нєму змальовано в дієвих особах широку картину зміни видатніших з'явнич осінньої пори зімньої та весняної, боротьби зими з весною, що кінчається пободою останньої!

Красиві українські мелодії, оригінальна обстановка, новизна вистави обіцяють зробити її дуже інтересною.

Концерт пам'яті П. Куліша.

Концерт київської „Просвіти“, присвячений пам'яті українського письменника П. Куліша, призначений на 24 феєрала, відкладається на дальший час, бо адміністрація ще не дала на нього дозволу.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

С. НЕСТЕРІВКА, александрійського повіту (на Херсонщині). В нашому селі є дві школи—церковно-парахвільна та земська.

Вже мало не 10 років вони існують, а й досі не виробилося відповідних відносин до них з боку селянства. Й досі ще у наших хазяїв не випарилась з голови та думка, що вони, посилаючи в школу дітей, роблять тим приємність особисто учителя.

Багато де-то з них наймаються по службах, а другі не ходять через те, що вже здавна так повелося тут, щоб, тільки сонечко ясно засвітило та теплі вітри повіють, то й науку кінчати.

Г. ГЛУХІВ, (на Чернігівщині). Наше просвітне товариство „Образование“ організувало в городі вечірні класи для дорослих мушун.

Зразу, як тільки заведено було ці класи—в декабрі місяці минулого року—вечерні вів тільки один учитель і через те всі учні склали один клас, не дивлячися на неоднаковий розумовий розвиток.

По літах склад учнів такий: 30 літ—1; старше 20-ти 1; 19-ти—1; 18 літ—8; 17-ти—7; 16-ти—12; 15—11; 14-ти—9; 13 літ—5 і 12-ти—3 чоловіки.

СОСНИЦЯ, (на Чернігівщині). 17 феєрала, з наказу адміністрації зроблено трус у повітовій земській бібліотеці. Забрато книжки „Былово“, і „Руссаго богатства“, які були на цей час у бібліотеці.

Д. Лука Юбро. „В хвилини суму“ не було надруковано. Такі відомости ми маємо навіть за минулий рік.

Листування редакції.

Календарні відомости.

П'ятниця, 22 феєрала. (Масниця. День неприємствений) Пр. Афанасія сповідника і мч. Маврикія. Сх. сон. 6 год. 35 хв., зах. сон. 5 год. 49 хв.

Редактор М. Павловський. Видаєць С. Чупаленко.

Оповідстки.

Л. Яновська.

У предрозсвітному тумані.

Драматичний нарис на 5 дії. ЦІНА 15 КОП. Оклад видання в Українській книгарні у Київі, Безаківська, 8. 10 103-2

Тільки що вийшла з друку нова книжка Михайла Лозинський

„Польський і руський революційний рух і Україна“, ч. I. Ціна 35 коп.

Продается: 1) в „Українській Книгарні“, Київ, Безаківська, 8; 2) в книгарні „Л. Дзівковського“, Хрещатик, 29; 3) в книгарні „С. Іванова і К°“, Фундулівська, 2. 10—101—3

Вийшов з друку VI том Історії України-Руси.

Проф. Млх. Грушевського. Житє економічне, культурне і національне. Ціна 3 карб. 50 к.

Продается в Українській книгарні у Київі, Безаківська, 8, і в книгарні Л.-Н. Вівника, Прорізна 20, кв. 3. 6—55—8

В ОДЕСІ перекладаються і купувати на роздріб газету „Рада“ можна в С. Альтшудера, книжно-газетна торгівля на розі Дерibasовської і Рішельєвськ. ул. р-39-9

ДРУКАРНЯ Першої Київської Артлі Друкарської Справи. Адреса: Київ, Трьохсвятительська, 5.

УКРАЇНСЬКИЙ КЛУБ „ГРОМАДА“ В Петербурзі, Невський 47/1, кв. 18, буд. Палкіна. Відвідується кожен день. По неділям і четвергам вечіркі і реферати.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ Літературно-Наукового Вістника У Київі, Прорізна вул., 20. Має на складі видання Львівської Видавничої Спільни, Наукового Товариства, Проф. М. Грушевського по історії України і українському питанню, а також видання російські на українській мові.

ВИДАВНИЦТВО „УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ“ у 1907—першим видавничим році видало такі книжки: 1. Гр. Шерстюк. Українська гуаматика для шкіл. Частина I. 20 к. 2. С. Черкасенно. Про небо. Шерказ за Флмаріоном. Частина I. 20 к.

СВОБОДА часопис для українсько-русского народу в Америці і орган „Русного Народного Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує: в Америці на 12 місяців 2 доларі до старого краю на 12 місяців 2 доларі.

Київська Громадєвня Бібліотека (КІЄВСКАЯ ОБЩЕСТВЕННАЯ БІБЛІОТЕКА) Хрещатик, 5 (у дворі). З середини січня (января) 1908 р. одчинено „Український Одділ“.

НОВА КНИЖКА А. И. Ярошевечь ОЧЕРКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ юго-западного края. Вып. I. Къ освещенію хуторского хозяйства, ч. 35 к.

ПРОДАЄТЬСЯ НОВА КНИЖКА: ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСИ. Написав Микола Арнас. До друку виправив В. Доманицкий. Стр. 384, I—XVI вел. формату, 4 таблїмає родоводів і 9 карт Української землі (од 2—6 фарбами мальовані). 210 великих мальовків і портретів: князів, гетьманів та інших діячів українських, та з жаття України.

Маючи величезний вибір найріжнородніших шрифтів, приймає друкарські роботи: часописи, журнали, книжки, справоздання, преїскуранти, бланки, рахунки, конверти, ріжні візитові і шлюбні картки, плакати, таблїці, афиші, програми і таке інше.

Всі замовлення виконуються чепурно, бездоганно і на призначений час.